

Praha 27.7.2006

34

Vrozené vady u narozených v roce 2004

Congenital malformations in births in year 2004

Souhrn

V roce 2004 se v České republice narodilo 3 670 dětí s vrozenou vadou, což představuje 376 narozených s vrozenou vadou na 10 000 narozených. Častěji se vrozené vady vyskytují u chlapců než u dívek a u dětí matek ve vyšších věkových skupinách. Nejčastějšími vrozenými vadami byly vrozené vady srdeční, u chlapců pak také vady pohlavních orgánů.

Summary

There were 3 670 children born with congenital malformation in the Czech Republic in 2004, which represents 376 births with CM per 10 000 births. Congenital malformations occur more frequently in boys than in girls and in children of mothers in older age groups. Most frequent CM were heart diseases, and in boys also malformations of genital organs.

V roce 2004 byla v České republice do prvních narozenin dítěte diagnostikována vrozená vada (VV) u 3 670 narozených dětí z celkového počtu 97 664 živě narozených dětí. Na deset tisíc živě narozených tak připadlo 376 narozených s vrozenou vadou, tedy téměř každé 27. dítě. Jedná se jak o vrozené vady velice závažné tak i o vady, které při dobré lékařské péči nemusí mít na kvalitu života téměř žádný či jen minimální vliv. Některé děti (zhruba 23 % dětí s VV) se narodily i s více vadami najednou. Celkem bylo u zmíněných 3 670 dětí zjištěno 5 263 vrozených vad.

Vzhledem ke snaze sjednotit informace, které o vrozených vadách ÚZIS ČR poskytuje, s informacemi poskytovanými mezinárodními organizacím, došlo v roce 2004 ke změně zpracování publikovaných dat o vrozených vadách. V této pozměněné řadě jsou zpracovávány údaje o vrozených vadách u dětí narozených v daném kalendářním roce, které byly zjištěny do 1 roku jejich věku. Proto dochází ke zveřejnění údajů s ročním zpožděním, aby bylo možné zahrnout všechny děti, i ty narozené koncem roku, u kterých se vrozená vada zjistí až těsně před prvními narozeninami.

V průběhu evidence se kromě toho měnil samotný předmět sledování. Od roku 1965 se sledovalo vybraných 36 vrozených vad, v roce 1975 se výběr rozšířil na 60 a od 1.1.1994 se sledují všechny vrozené vady zařazené do XVII. kapitoly Mezinárodní klasifikace nemocí u dětí do dokončeného 15. roku života (tj. do 15. narozenin) a u mrtvě narozených dětí. V roce 1996 se začaly evidovat také vady zjištěné pomocí prenatální diagnostiky u plodů a od roku 1997 také vady uvedené mimo XVII. kapitolu Mezinárodní klasifikace nemocí. Zdrojem informací se od roku 2000 stalo vedle hlášení „Vrozená vada plodu nebo dítěte“ také hlášení „Zpráva o novorozenci“, které bylo doplněno o kolonku Vrozená vada.

Vlivem těchto změn je poměrně obtížné posoudit dlouhodobý vývoj incidence vrozených vad (viz graf: Vývoj počtu živě narozených s vrozenou vadou). Zdánlivý nárůst může být způsoben pouze rozšířením sledování, lepší evidencí a diagnostikou.

Pohlaví dítěte a věk matky je výraznou charakteristikou incidence vrozených vad. Více se s vrozenými vadami rodí chlapci než dívky, a toto pravidlo se potvrdilo ve všech sledovaných letech. V roce 2004 připadlo na deset tisíc živě narozených chlapců 438 chlapců s vrozenou vadou a na deset tisíc živě narozených dívek 310 dívek s vrozenou vadou. Současně také platí, že čím starší matka je, tím vyšší je riziko vrozené vady u dítěte. Stejně tak jsou ovšem rizikovou skupinou velmi mladé matky do 19ti let. Matkám ve věku 30 až 34 let se narodilo nejméně dětí s vrozenou vadou na deset tisíc živě narozených (viz graf Živě narození s vrozenou vadou podle věku matky). Skupinou s druhou nejnižší incidencí vrozených vad byly v roce 2004 ženy ve věku 20 - 29 let. Nejrizikovější skupinou z hlediska počtu živě narozených dětí s vrozenou vadou připadajících na deset tisíc živě narozených jsou ženy ve věku nad 45 let.

Z hlediska počtu vrozených vad na deset tisíc živě narozených zaujímá neslavné prvenství Ústecký kraj (511) následovaný krajem Karlovarským (487). Naopak nejnižší počet VV na deset tisíc živě narozených dětí měl kraj Liberecký (278).

Nejčastějšími vrozenými vadami u živě narozených dětí byly vrozené vady srdeční Q20 - Q26. Nějakou srdeční vadou bylo postiženo 1105 chlapců a 955 děvčátek. U chlapců byly dále poměrně časté vady pohlavních orgánů (Hypospadiie Q54 a Nesestouplé varle Q53). U dívek zase převládaly Vrozené deformity kyčle (Q65) a Vrozené deformity nohou (Q64), které se u chlapců vyskytovaly v mnohem menší míře. S Downovým syndromem (Q90) se v roce 2004 narodilo 24 chlapců a 28 dívek.

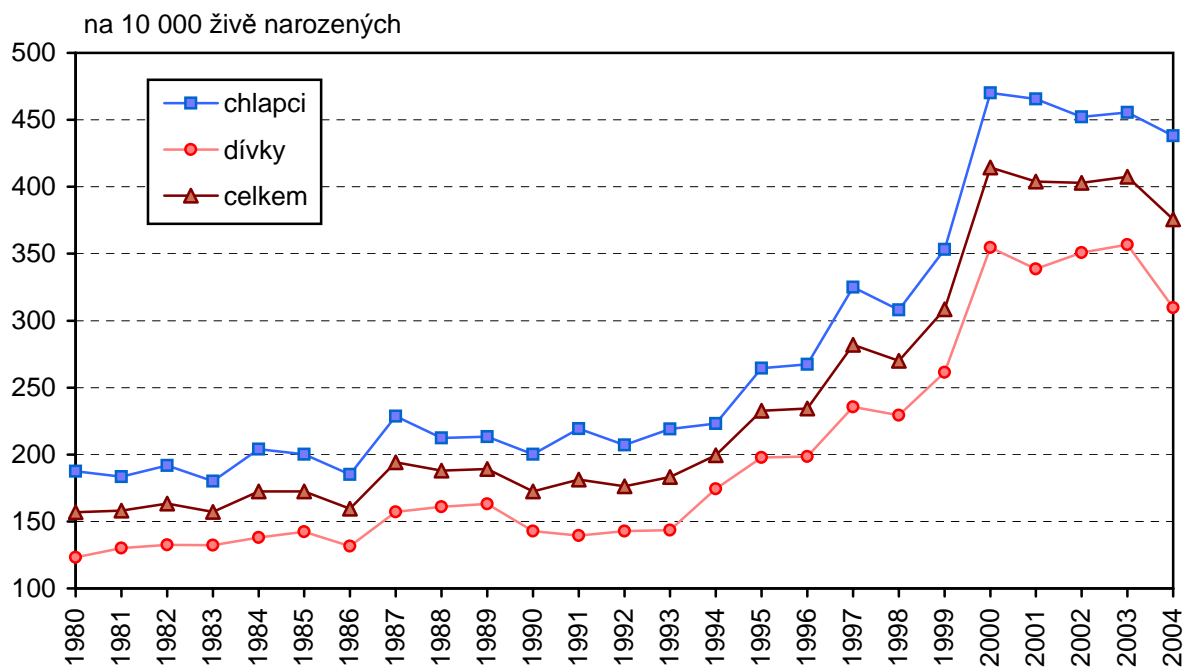
V letech 2004 a 2005 bylo také nově diagnostikováno a dohlášeno 626 vrozených vad zjištěných u 441 dětí, které se narodily dříve (mezi roky 1989 a 2003). Také u těchto dětí se z velké většiny jednalo o vrozené vady srdeční.

Ve sledovaném roce (2004) se díky metodám prenatalní diagnostiky podařilo odhalit vrozené vady plodu u 529 těhotných. Tři čtvrtiny těchto těhotenství s často velice závažným poškozením plodu byly na žádost ženy ukončeny interrupcí.

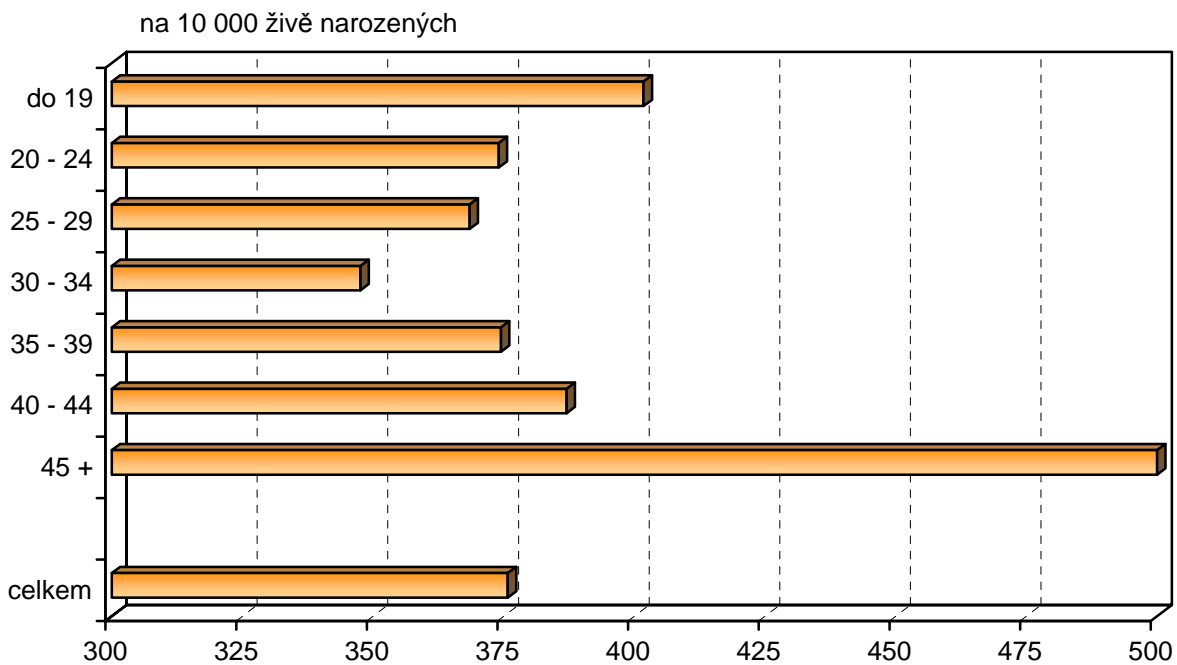
Složitou záležitostí je zhodnocení pozice České republiky v incidenci vrozených vad na mezinárodním poli. Velice totiž záleží na kvalitě sledování, na tom, zda jsou hlášení povinná, zda zahrnují celou zemi nebo jen určité oblasti nebo nemocnice a v neposlední řadě na kvalitě diagnostiky a také zdravotnické statistiky v té které zemi. (Tomuto tématu byla věnována aktuální informace č. 64 z roku 2003: Sledování vrozených vad ve světě.) Česká republika patří mezi země se spíše vyšším počtem narozených s vrozenou vadou na 10 000 narozených, stejně jako Dánsko, Norsko, Island, Rumunsko a Srbsko.

Vypracovala: Bc. Jana Wiesnerová

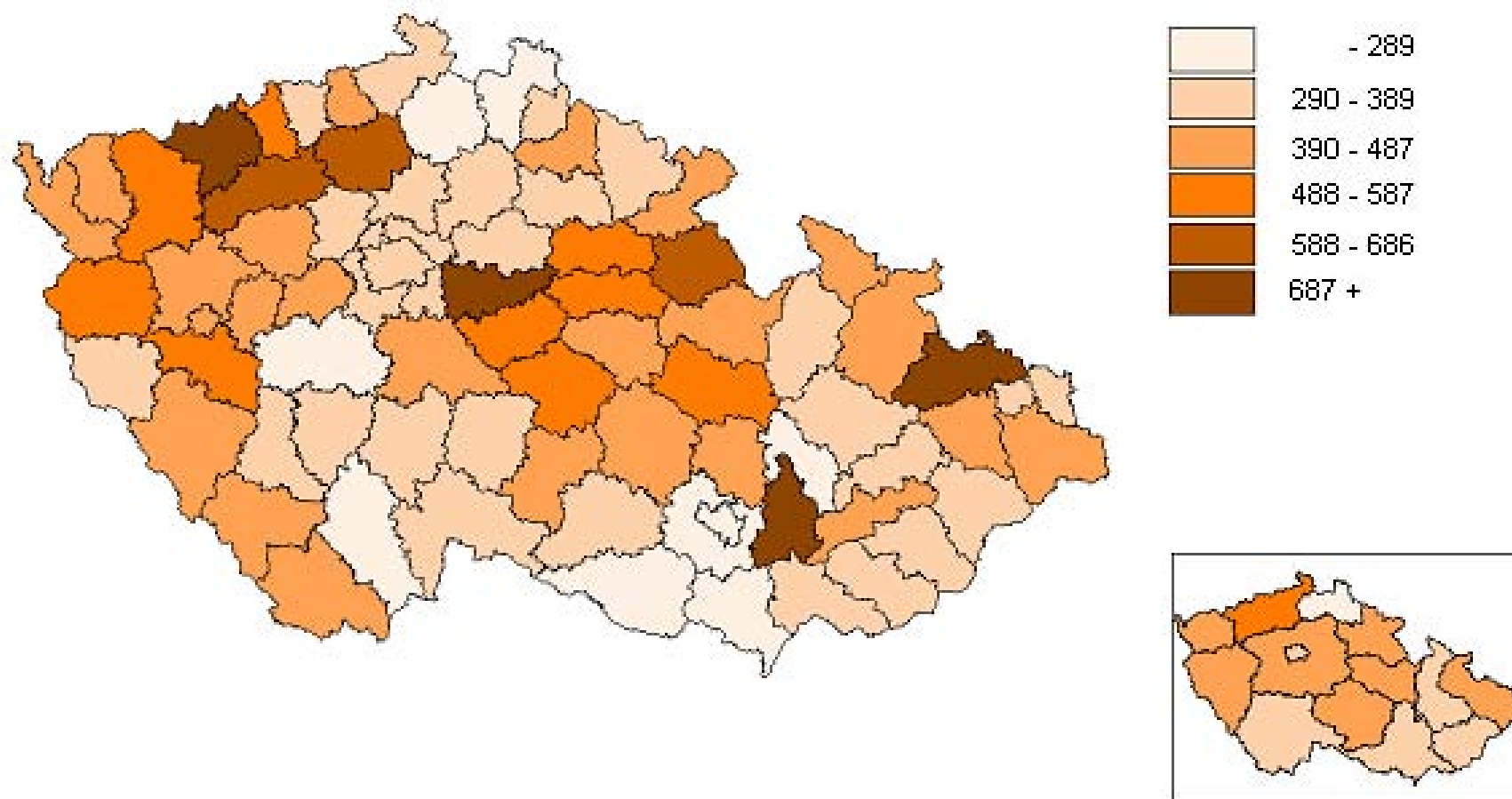
Vývoj počtu živě narozených s vrozenou vadou podle pohlaví

Živě narození s vrozenou vadou podle věku matky

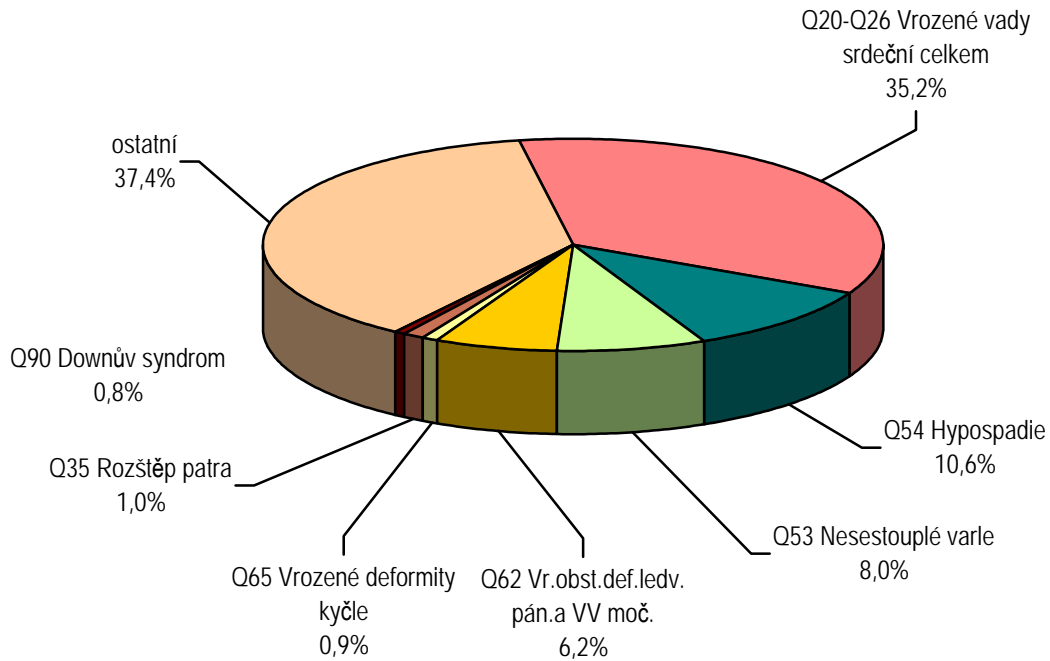

**Průměrný počet živě narozených s vrozenou vadou na 10 000 živě narozených
(za období 2001 - 2004)**

Struktura vrožených vad u živě narozených

Chlapci

Struktura vrožených vad u živě narozených

Dívky

